

Giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học ở Việt Nam

Nguyễn Việt Thanh¹

¹ Trường Chính trị tỉnh Đồng Tháp.

Email: vietthanhb@gmail.com

Nhận ngày 10 tháng 7 năm 2016. Chấp nhận đăng ngày 23 tháng 9 năm 2016.

Tóm tắt: Môi trường và bảo vệ môi trường đã và đang là một vấn đề được cả thế giới nói chung, Việt Nam nói riêng đặc biệt quan tâm. Chất lượng môi trường có ý nghĩa to lớn trong sự phát triển bền vững đối với cuộc sống con người. Trước những nguy cơ, thách thức về ô nhiễm môi trường thiên nhiên ngày càng gia tăng hiện nay, Việt Nam cần đẩy mạnh giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho mọi người dân, đặc biệt là lứa tuổi học sinh còn đang ngồi trên ghế nhà trường thông qua thực hiện đồng bộ các giải pháp: đào tạo, bồi dưỡng trình độ chuyên môn, phương pháp và kỹ năng giảng dạy cho đội ngũ giáo viên; đổi mới nội dung, phương pháp, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh; giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh lồng ghép với các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh tiểu học trong việc học tập, nâng cao ý thức bảo vệ môi trường.

Từ khóa: Giáo dục, ý thức, bảo vệ môi trường, học sinh tiểu học.

Abstract: The environment and its protection have been issues of special interest worldwide in general and in Vietnam in particular. The quality of the environment bears a major significance in the sustainable development of human life. Given the increasing risks and challenges of pollution of the natural environment, Vietnam needs to promote the education on the awareness of environmental protection for all of its citizens, especially school students. That is to be done via synchronous implementation of various solutions, including the training and further training of professional expertise, teaching methods and skills for teachers, renewing the contents, methodologies and curricula on educating the students on the awareness, integrating the education of the awareness with extracurricular activities, and promoting the activeness, proactivity and creativity of primary school students in learning and enhancing their awareness of environmental protection.

Keywords: Education, awareness, environmental protection, primary school students.

1. Mở đầu

Hiện nay, ô nhiễm môi trường là một trong những vấn đề mang tính toàn cầu. Ở Việt

Nam, theo nghiên cứu của các tổ chức bảo vệ môi trường, 70% các dòng sông, 45% vùng ngập nước, 40% các bãi biển đã bị ô nhiễm và 70% các làng nghề ở nông thôn

đang đứng trước nguy cơ ô nhiễm nghiêm trọng. Cùng với đó, tình trạng nước biển xâm nhập vào đất liền; đất trống, đồi núi trọc và sự suy thoái các nguồn gen động thực vật đang có chiều hướng gia tăng.

Nhằm khắc phục tình trạng ô nhiễm môi trường, cần nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho mọi người trong đó cần có ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học. Bài viết phân tích thực trạng việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học ở nhà trường, chỉ ra những hạn chế, bất cập của nó; đề xuất một số giải pháp đẩy mạnh giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học hiện nay ở Việt Nam.

2. Những kết quả trong giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học

Trong thời gian qua, việc xây dựng nội dung, chương trình và tài liệu giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học ở Việt Nam có những tiến bộ đáng kể, theo một quy trình khá thống nhất, chặt chẽ, vừa cập nhật hiện đại, vừa bám sát thực tiễn đất nước. Trên thực tế, ở Việt Nam chưa có môn học giáo dục ý thức bảo vệ môi trường riêng cho bậc tiểu học, chỉ có sách giáo dục bảo vệ môi trường của các môn học chính khóa và tài liệu giáo dục bảo vệ môi trường thông qua hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học chỉ được dạy tích hợp, lồng ghép vào một số môn học (như đạo đức, tự nhiên và xã hội, tiếng Việt, khoa học, lịch sử và địa lý...) và giáo dục ý thức bảo vệ môi trường thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp.

Nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học có thời lượng hợp lý, kiến thức cơ bản, cần thiết, tích hợp vào các môn học khác phù hợp chương trình không chỉ dừng lại ở lại kiến thức cơ bản về môi trường và bảo vệ môi trường, mà còn tạo cơ hội để học sinh tiểu học bộc lộ khả năng tìm tòi, khám phá tự nhiên. Bên cạnh đó, giáo viên tiểu học vận dụng linh hoạt nhiều phương pháp dạy học hiện đại, dạy học “theo hướng sư phạm tích cực”, kết hợp với phương pháp dạy học truyền thống và phương tiện dạy học hiện đại.

Phần lớn đội ngũ lãnh đạo và giáo viên các trường tiểu học đều nhận thức được tầm quan trọng của việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học. Lãnh đạo các nhà trường chú trọng nghiên cứu và tổ chức quán triệt chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước bằng nhiều hình thức như thi tìm hiểu về pháp luật, về môi trường, sinh hoạt chuyên đề, tuyên truyền viên giỏi, họp hội đồng sư phạm... Đa số giáo viên có nhận thức đúng đắn về môi trường và tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường, trước hết là hoạt động giữ gìn, phòng ngừa, hạn chế các tác động xấu đến môi trường, ứng phó sự cố môi trường, khắc phục ô nhiễm, suy thoái, cải thiện, phục hồi môi trường... Họ ý thức được rằng, mình phải có hiểu biết sâu rộng, có trình độ chuyên sâu để truyền đạt hết nội dung giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh, vì có như thế mới đạt chất lượng và hiệu quả. Họ ý thức rằng, trước những nguy cơ tiềm ẩn, thách thức và chưa lường trước được vì vấn nạn ô nhiễm môi trường, trước sự khan hiếm và cạn kiệt tài nguyên thiên nhiên hiện nay thì việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường phải bắt

đầu ở lứa tuổi học sinh tiểu học. Họ thấy được rằng tình trạng ô nhiễm môi trường là do chính con người gây ra. Tình trạng này ngày càng trầm trọng hơn khi dân số tăng nhanh và nạn đói nghèo chua bị đẩy lùi. Họ xác định được mục tiêu giáo dục, con đường có hiệu quả nhất để giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học thông qua môn học chính khóa (như tiếng Việt, đạo đức, khoa học, tự nhiên và xã hội, lịch sử và địa lý...). Họ nhận thấy rằng cần giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp như các buổi phát thanh măng non, thông qua Đội Thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh, tham quan danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, trồng và chăm sóc cây, nhặt rác... Điều này mang lại hiệu quả vì nó bổ sung, củng cố kiến thức lý luận đã học ở các môn học và góp phần hình thành thái độ, rèn luyện hành vi, kỹ năng bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học. Họ nhận thấy cần phải kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh thông qua các môn học chính khóa và hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp để bổ sung kiến thức giữa lý thuyết và thực tiễn, gắn học đi đôi với hành, nhà trường gắn với thực tiễn. Giáo dục ý thức bảo vệ môi trường thông qua các môn học chính khóa và ngoài giờ lên lớp đã nâng cao sự nhận thức của học sinh trong việc bảo vệ môi trường. Các em nhìn chung đã hiểu rằng một trong những nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường là do sự thiếu hiểu biết của con người.

Các em học sinh tiểu học còn biết rằng, bảo vệ môi trường không chỉ là giữ môi trường trong lành, mà còn phải giữ được tài nguyên thiên nhiên, giảm thiểu tác hại của biến đổi khí hậu. Phần lớn học sinh tiểu học đã có thái độ phản đối trước hành động gây

ô nhiễm môi trường như vứt rác bừa bãi, hái hoa, bẻ cành, bắt chim, chặt phá rừng; tích cực ủng hộ những hành vi tích cực bảo vệ môi trường trên địa bàn trường và ở địa phương. Các em còn tham gia trồng cây xanh trong khuôn viên trường và tạo cảnh đẹp cho nhà trường.

Đa số học sinh tiểu học biết thể hiện thái độ phê phán với việc chặt phá rừng, đốt rừng làm nương rẫy, vì những việc làm đó có tác hại đến môi trường, dẫn đến nạn hạn hán, lũ lụt, phá hoại môi trường tự nhiên.

Đa số học sinh tiểu học bước đầu có thái độ đúng đắn, rõ ràng trước các hiện tượng phi đạo đức, vi phạm pháp luật về lĩnh vực môi trường và có tình cảm trong sáng, lành mạnh đối với quê hương, đất nước trong việc bảo vệ môi trường.

Sự tự giác, tự nguyện tham gia các hoạt động bảo vệ môi trường là đặc trưng căn bản nhất của hành vi bảo vệ môi trường của học sinh tiểu học, biểu hiện về mặt cảm xúc sự quan tâm của các em đối với môi trường tự nhiên. Các em đã tích cực hưởng ứng, tham gia các phong trào bảo vệ môi trường do nhà trường phát động. Đa số học sinh tiểu học đều khẳng định rằng để góp phần bảo vệ môi trường thì cần có hành vi cụ thể như không vứt rác ở sân trường.

Trong những năm qua các trường tiểu học trên phạm vi toàn quốc đã chú trọng giáo dục cho học sinh tiểu học có nhận thức, thái độ đúng đắn, ý thức trách nhiệm và hình thành hành vi tích cực trong việc bảo vệ môi trường, đồng thời, tổ thái độ lén ám, phản đối những hành vi cố tình làm ô nhiễm môi trường, gây tác hại xấu đến môi trường.

Thông qua các môn học chính khóa, giáo viên đã kiên trì thực hiện nhiệm vụ tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục ý thức

bảo vệ môi trường cho học sinh; vì kiến thức về môi trường và bảo vệ môi trường không nằm gói gọn trong một môn học cụ thể mà nằm ở các môn học như đạo đức, tiếng Việt, tự nhiên và xã hội, mỹ thuật, khoa học, âm nhạc, lịch sử và địa lý. Mỗi môn học có nội dung rất phong phú và có thể mạnh riêng trong việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học.

Thông qua hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, các em có cơ hội hiểu biết về môi trường, bảo vệ môi trường và khám phá tự nhiên bổ sung cho kiến thức trong chương trình chính khóa. Các em đã củng cố thêm kiến thức, mở rộng tri thức, rèn luyện kỹ năng bảo vệ môi trường, hình thành tính chủ động, sáng tạo, các kỹ năng giải quyết các vấn đề về môi trường và ô nhiễm môi trường. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp cho học sinh tiểu học về bảo vệ môi trường ngày càng đa dạng, phong phú và mang lại hiệu quả thiết thực.

Nhìn chung, hoạt động giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học đã được nhà trường, giáo viên quan tâm và triển khai thực hiện với nhiều hình thức, bước đầu đã mang lại hiệu quả.

3. Những hạn chế trong giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học

Thứ nhất, triển khai chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học chưa đồng bộ và chưa kịp thời. Mặc dù Đảng, Nhà nước và Bộ Giáo dục và Đào tạo đã chú trọng đến việc nâng cao ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học, nhưng ở nhiều nhà trường tiểu học, tổ chức triển khai thực hiện

giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học (từ lớp 1 đến lớp 5) chưa đồng bộ, chưa kịp thời. Vì vậy, đội ngũ giáo viên và học sinh tiểu học gặp không ít khó khăn trong việc thực hiện giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh.

Thứ hai, năng lực của nhiều giáo viên về việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường còn nhiều hạn chế. Ở một số trường tiểu học, trình độ của đội ngũ giáo viên chưa đồng đều; một bộ phận giáo viên hợp đồng chưa tâm huyết với nghề, chưa được bồi dưỡng kiến thức về môi trường và bảo vệ môi trường, chưa tích lũy và cập nhật kiến thức mới về môi trường và bảo vệ môi trường. Điều đó dẫn tới tình trạng học sinh tiểu học thiếu kiến thức về môi trường và bảo vệ môi trường. Công tác đào tạo, bồi dưỡng kiến thức về môi trường và bảo vệ môi trường cho giáo viên chưa được tiến hành thường xuyên, nhiều khi còn mang tính hình thức. Nhiều giáo viên chưa chủ động tham gia các lớp tập huấn kiến thức về môi trường, bảo vệ môi trường; chưa biết cách tích hợp, lòng ghép nội dung giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học thông qua các môn học chính khóa và hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Việc soạn giảng tích hợp, lòng ghép nội dung giáo dục bảo vệ môi trường còn sơ sài, chưa có trọng tâm, trọng điểm, chưa cụ thể, chưa rõ ràng, còn mang tính chất chung chung, đối phó. Giáo viên chưa thật sự là tấm gương sáng trong việc bảo vệ môi trường để học sinh noi theo. Việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh còn tản漫, hình thức chưa đi sâu vào trọng tâm. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng và hiệu quả giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học.

Thứ ba, nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học còn nhiều bất cập. Nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học còn chung chung, sơ sài, chưa đạt độ sâu kiến thức môi trường và bảo vệ môi trường. Thời lượng dành cho việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường quá ít. Nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường nặng nề, gây áp lực cho cả giáo viên và học sinh.

Việc đổi mới phương pháp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học chưa thực sự chuyển biến. Phương pháp chủ yếu được đa số giáo viên sử dụng phổ biến trong việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học vẫn là phương pháp truyền thống, ít gắn với thực tiễn đời sống xã hội, nặng về trang bị kiến thức của môn học mà chưa chú trọng giáo dục thái độ, hành vi, kỹ năng sống. Khả năng sử dụng công nghệ thông tin trong dạy học nói chung, giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học nói riêng của nhiều giáo viên còn yếu.

Thứ tư, việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học ở nhà trường còn mang tính hình thức, chiêu lệ, qua loa, xa rời thực tiễn. Một trong những nguyên nhân căn bản khiến cho học sinh tiểu học, phụ huynh và xã hội xem nhẹ nội dung giáo dục ý thức bảo vệ môi trường là do nội dung bài giảng chưa thật gắn với thực tiễn, thiếu tính hấp dẫn. Việc tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục ý thức bảo vệ môi trường vào các môn học chính khóa còn sơ sài, hình thức, chiêu lệ. Giáo viên chỉ xem đây là yêu cầu bắt buộc thực hiện trong chương trình mà không xem đó là thật sự cần thiết và quan trọng. Việc thực hiện bài giảng

thông qua các môn học chính khóa chưa được đầu tư nghiêm túc, thiếu sáng tạo. Một số trường còn xem nội dung giáo dục ý thức bảo vệ môi trường là phần phụ, không quan trọng. Những hoạt động giáo dục ý thức bảo vệ môi trường thông qua giáo dục ngoài giờ lên lớp chưa có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường và các đoàn thể; mặt khác, việc thiếu kiến thức cũng như kỹ năng của đội ngũ này là rào cản rất lớn trong việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh nên thường hiệu quả không cao.

Một số nhà trường xây dựng kế hoạch tổ chức các phong trào chỉ mang hình thức, đối phó, chiêu lệ; điều đó dẫn tới tình trạng một bộ phận không nhỏ học sinh thờ ơ, không tham gia hoặc chỉ tham gia vì sợ bị trừ điểm thi đua nên kết quả các phong trào và hội thi chưa thật sự mang lại hiệu quả cao.

4. Giải pháp tăng cường giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học

Thứ nhất, đào tạo, bồi dưỡng về trình độ chuyên môn, nội dung, phương pháp và kỹ năng giảng dạy cho đội ngũ giáo viên giáo dục ý thức bảo vệ môi trường

Công tác đào tạo, bồi dưỡng cho giáo viên tiểu học cần tập trung vào những nội dung cơ bản: nâng cao tri thức, đổi mới phương pháp giảng dạy, rèn luyện đạo đức nghề nghiệp và nâng cao trách nhiệm xã hội. Các trường tiểu học cần xây dựng kế hoạch tập huấn triển khai cụ thể, rõ ràng kiến thức về môi trường, bảo vệ môi trường, phương pháp, kỹ năng và các biện pháp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho đội ngũ giáo viên, đồng thời, các trường

tiêu học cần chọn những giáo viên có trình độ, có năng lực, ưu tú để đào tạo, bồi dưỡng thành những người giáo viên có kiến thức về môi trường chuyên sâu, cốt cán hoặc trở thành chuyên gia về lĩnh vực môi trường.

Bên cạnh việc đào tạo, bồi dưỡng về nội dung, giáo viên cần được trang bị những phương pháp dạy học phù hợp, gồm: phương pháp tích hợp, lòng ghép kiến thức giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học thông qua các môn học và thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp, phương pháp hỏi đáp, phương pháp trực quan, phương pháp thảo luận và trò chơi, phương pháp ngoại khóa... Các phương pháp này không những giúp học sinh kiểm nghiệm các kiến thức đã học trên lớp, mà còn đi sâu tìm hiểu bản chất của hiện tượng, của môi trường, hiểu mối quan hệ tác động qua lại giữa con người với môi trường, từ đó, giúp học sinh tiểu học có ý thức, trách nhiệm trong việc bảo vệ môi trường.

Thứ hai, đổi mới nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học

Trước hết cần khắc phục cách làm cắt khúc theo từng bậc học; phải xây dựng nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường một cách tổng thể nhất quán từ bậc mầm non và đến bậc phổ thông (từ lớp 1 đến lớp 12).

Xây dựng nội dung, chương trình giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học theo hướng tăng cường tích hợp, lòng ghép một số nội dung gần giống nhau, có liên quan chặt chẽ của các môn học và hoạt động ngoài giờ lên lớp, tránh sự trùng lặp và quan trọng hơn là hình thành năng lực tổng hợp trong nhận thức và cách giải quyết các vấn đề về môi trường hiện tại của cuộc sống.

Thứ ba, đổi mới phương pháp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học

Đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học giáo dục ý thức bảo vệ môi trường theo hướng chuyển từ lối truyền thụ một chiều, ghi nhớ máy móc sang tập trung dạy cách học, cách suy nghĩ và tự học, tự tìm tòi, tự khám phá, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và lấy người học làm trung tâm, giáo viên chỉ là người hướng dẫn gợi mở.

Khi đổi mới phương pháp giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học trong các giờ học chính khóa, giáo viên cần kết hợp hài hòa giữa các phương pháp truyền thống với phương pháp dạy học hiện đại, cần hạn chế phương pháp truyền thống theo lối độc thoại một chiều, cần tăng cường các phương pháp thảo luận nhóm, xử lý tình huống; cần thay đổi tư duy từ lấy người dạy làm trung tâm sang lấy người học làm trung tâm.

Thứ tư, giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho học sinh tiểu học thông qua các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp

Tăng cường hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Điều đó sẽ góp phần củng cố kiến thức đã học chính khóa, mở rộng tri thức, rèn luyện kỹ năng bảo vệ môi trường thông qua sự trao đổi, giao tiếp trong tập thể và giữa tập thể với xã hội; từ đó, hình thành cho học sinh tiểu học tính chủ động, sáng tạo, các kỹ năng khả năng giải quyết các vấn đề về môi trường và ô nhiễm môi trường.

Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở tiểu học cần phong phú. Khác với những giờ học trên lớp, các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở tiểu học có tính mở, có không khí sôi động, tự do và phát huy tính tích cực, chủ động của bản thân mỗi học sinh. Do vậy, hoạt động này sẽ tạo được sự

hứng thú và tham gia tự nguyện, hào hứng của các em trong công tác bảo vệ môi trường. Mặt khác, nếu giáo dục ý thức bảo vệ môi trường trong giờ lên lớp chủ yếu truyền thụ kiến thức về lý thuyết thì các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp sẽ hoàn thiện khả năng hoạt động thực tiễn, biến nhận thức của học sinh tiểu học thành hành động giúp cải tạo môi trường xung quanh. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp còn là điều kiện thuận lợi và phù hợp với nhu cầu tham gia hoạt động tập thể của học sinh tiểu học. Các hình thức phong phú của hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp giúp cho việc chuyển tải các nội dung giáo dục, đặc biệt là giáo dục bảo vệ môi trường đến học sinh tiểu học một cách nhẹ nhàng, tự nhiên và hấp dẫn.

Thứ năm, trang bị phương tiện vật chất - kỹ thuật cần thiết phục vụ cho việc giáo dục ý thức bảo vệ môi trường

Ban giám hiệu nhà trường cần động viên, khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi về vật chất - kỹ thuật cũng như thời gian để giáo viên được tham gia đào tạo nâng cao trình độ ngoại ngữ, tin học, kiến thức về lý luận dạy học, kiến thức khoa học về môi trường, bảo vệ môi trường. Trên cơ sở nắm vững nội dung, phương pháp, năng lực và kỹ năng giảng dạy, giáo viên cần kết hợp các phương tiện dạy học hiện đại.

5. Kết luận

Hiện nay, vấn đề bảo vệ môi trường chưa được xem là một môn học ở các cấp học phổ thông, mới chỉ được lồng ghép trong các môn sinh học, giáo dục công dân, địa lý và một số tiết học ngoại khóa. Nếu triển khai thực hiện giáo dục ý thức bảo vệ môi trường được tiến hành thường xuyên, liên tục, bền bỉ, thì sẽ phát huy được tính tích

cực, tự giác của học sinh tiểu học trong học tập, rèn luyện, qua đó nâng cao ý thức cho học sinh trong việc bảo vệ môi trường, giữ gìn hành tinh xanh.

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Như An (2012), *Phát triển năng lực giáo dục bảo vệ môi trường cho sinh viên đại học sư phạm chuyên ngành giáo dục tiểu học*, Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [2] Đặng Thúy Anh, Phan Thị Lạc, Trần Thị Nhung (2008), *Giáo dục bảo vệ môi trường trong môn Giáo dục công dân trung học cơ sở*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [3] Lương Thị Bình, Nguyễn Thị Cẩm Bích, Nguyễn Thị Quyên, Phan Ngọc Anh, Chu Thị Hồng Nhung (2013), *Hướng dẫn thực hiện hoạt động giáo dục bảo vệ môi trường cho trẻ Mầm non*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2005), *Kỷ yếu đưa các nội dung bảo vệ môi trường vào hệ thống giáo dục quốc dân*, Nghệ An.
- [5] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Tài liệu tập huấn - Hội thảo về giáo dục bảo vệ môi trường trong nhà trường* (Các tỉnh bắc miền Trung), Nghệ An.
- [6] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Sách giáo dục bảo vệ môi trường trong môn đạo đức cấp tiểu học*, Hà Nội.
- [7] Các Công ước quốc tế về bảo vệ môi trường (1995) (Việt - Anh), Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
- [8] Nguyễn Hữu Chiếm, Lê Hoàng Việt (2012), *Giáo dục môi trường*, Nxb Đại học Cần Thơ, Cần Thơ.
- [9] Phạm Thành Dung (1999), “Môi trường sinh thái - Vấn đề của mọi người, mọi nhà”, Tạp chí *Giáo dục lý luận*, số 3.
- [10] Bùi Văn Dũng (Chủ nhiệm), Nguyễn Như An, Võ Hành, Nguyễn Dương Tuệ, Đào Khang (2007), “*Tài liệu hướng dẫn giảng dạy và học tập về giáo dục môi trường ở trường tiểu học các tỉnh miền Trung*”, Trường Đại học Vinh, Nghệ An.

Nguyễn Thị Phương Mai